

Istoria expertizei contabile – la centenarul profesiei

Jur. Anca Alexandra PANTAZI, dr. ec. Florentina PANTAZI

București

Abstract

The accounting expertise represents one of the core missions of the accounting expert, its scope of achievement focusing on the economic and financial activity of an entity. It contributes to the establishment of the material truth and to the right settlement of the case or of the issues subject to settlement. The goal of the mission is found in the accounting expertise report, containing certitudes with regard to the research conducted by the expert accountant.

Key terms: expert accountant, mission, accounting expertise report, independence, professionalism

Termeni-cheie: expert contabil, misiune, raport de expertiză contabilă, independență, profesionalism

Clasificare JEL: M41, M49, K41

To cite this article: Anca Alexandra Pantazi, Florentina Pantazi, *Istoria expertizei contabile – la centenarul profesiei*, CECCAR Business Review, N° 12/2021, pp. 57-64, DOI: <http://dx.doi.org/10.37945/cbr.2021.12.07>

Primele aspecte cu privire la expertiza contabilă pot fi identificate în Codul comercial al regatului României apărut în anul 1887, care la art. 909 prevedea: „Când va fi loc a se cerceta socoteli, înscrisuri și registre de comerț, tribunalul va putea numi în acest scop unul sau mai mulți experți socotitori, care, sub direcțiunea unui judecător delegat, să asculte pe părți, să examineze socotelile, înscrisurile și registrele, să consemneze prin proces-verbal declarațiunile și recunoașterile părților și să cerce a le împăca de va fi cu putință; iar dacă nu, să raporteze în scris tribunalului despre rezultat. Experții vor fi numiți de părți prin comun acord, și, în caz de neînțelegere între ele, se vor numi din oficiu de tribunal în termen scurt.”, ceea ce conduce la concluzia că noțiunea de expertiză contabilă și rolul expertului contabil s-au creionat încă din acea perioadă.

În acele vremuri, judecătorul avea dreptul de a ordona cercetarea scriptelor de către un specialist în materie de societăți, asigurări, falimente sau litigii comerciale, specialist care era asimilat cu un comisar sau un arbitru, noțiunile de expert contabil și expertiză contabilă nefiind clarificate încă.

Inexistența unui cadru legal care să reglementeze profesia contabilă a permis ca această activitate să fie exercitată de persoane necalificate. Această stare de fapt a contribuit la urgentarea procesului de organizare a profesiei contabile.

În anul 1888, un grup de absolvenți ai școlilor comerciale înființează Cercul Absolvenților Școalelor Comerciale și Financiare, în scopul „organizării și legiferării unei asociații de experți contabili”. Zece ani mai târziu, în 1898, Cercul se transformă în Asociația Absolvenților Școalelor Superioare de Comerț. În anul 1901, unii dintre absolvenții școlilor de comerț se întâlnesc în Capitală, unde se reiau discuțiile despre reglementarea profesiei contabile și despre ce urmează a se realiza în acest sens. Astfel că în acel an ei înaintează un memoriu președintelui Camerei de Comerț prin care solicită reglementarea activității de expertiză de pe lângă tribunalele din țară. În urma discuțiilor purtate la Camera de Comerț, acest demers nu și-a găsit finalitatea.

Totuși, la data de 29 octombrie 1906, cu ocazia unei expoziții naționale ce a avut loc în Parcul Carol I, sub îndrumarea profesorului Spiridon Iacobescu se organizează primul Congres al Asociației Absolvenților Școalelor Superioare de Comerț, pe ordinea de zi regăsindu-se necesitatea legiferării profesiei de contabil și a luării de măsuri pentru ca expertizele contabile să nu mai fie atribuite unor persoane care sunt străine de această profesie.

În anul 1907, misiunea de expertiză contabilă a cunoscut o adevărată evoluție, odată cu constituirea Uniunii Absolvenților Școalelor Superioare de Comerț din Țară, atunci când s-a elaborat un *Proiect de organizarea Corpului Contabililor alcătuit și prezentat domnului Alex. Djuvara, Ministru al Comerțului, de către Uniunile Absolvenților Școalelor Superioare de Comerț din Țară.*

Art. 1 al proiectului prevedea:

„Se înființează în România «Corpul Contabililor» cu patru colegii:

- 1. **București**, cu secțiuni în capitalele următoarelor județe: Muscel, Dâmbovița, Prahova, Vlașca, Ialomița, Constanța;*
- 2. **Craiova**, cu secțiuni în capitalele următoarelor județe: Mehedinți, Gorj, Vâlcea, Romanați, Olt, Argeș și Teleorman;*
- 3. **Galați**, cu secțiuni în capitalele următoarelor județe: Buzău, R. Sărat, Brăila, Tulcea, Putna, Tutova, Tecuciu;*
- 4. **Iași**, cu secțiuni în capitalele următoarelor județe: Dorohoi, Botoșani, Suceava, Neamțu, Roman, Vaslui, Bacău, Huși.*

Un comitet central ales de colegii, cu reședința în București, reprezintă corpul în raporturile lui cu organele administrative superioare ale țării.”

Conform proiectului, *„profesiunea de contabil public sau particular, sub orice formă sau denumire, nu poate să fie exercitată decât de absolvenții școalelor comerciale superioare din țară sau din străinătate, cum și de aceia ai cursurilor superioare comerciale de seara și de Duminică. Ei trebuie să facă parte din corpul contabililor și să aibă vârsta de 21 de ani împliniți, ori să fie emancipați, făcând proba odată cu cererea de înscriere în corp.”*

Misiunea de expertiză contabilă atribuită membrilor Corpului, așa cum se regăsește la art. 10 din proiect, era următoarea: *„fiecare colegiu este obligat ca, la începutul fiecărui an judiciar, să comunice instanțelor judiciare din circumscripția sa lista contabililor experți români sau naturalizați, recunoscuți de corp ca putând fi însărcinați cu expertize, arbitraje sau informatori în materia profesională a contabilității aplicate. Instanțele judecătorești nu pot încredința expertize de socoteli de orice natură decât contabililor-experti, regulat înscriși în liste.”*

Și în această perioadă activitățile contabile, chiar și misiunile de expertiză contabilă, erau realizate și de persoane fără pregătire.

Dorindu-se încetarea acestei erori grave ce se comitea prin încredințarea expertizelor de natură contabilă unor persoane cu totul străine de profesie, conducerea Uniunii Absolvenților Școalelor Superioare de Comerț din Țară înaintează o adresă ministrului „Comerțului și Industriei” Alexandru Djuvara în care se menționează următoarele:

„... nu mai vorbim, asemenea, Domnule Ministru, de plaga experților improvizați aflați pe lângă toate instanțele judecătorești din țară, cari nu au nici o pregătire specială și cari, în materie de falimente, scot mai totdeauna pe faliiți curați ca aurul. Pentru toate aceste rele, isvorâte în primul rând din o lipsă de reglementare a profesiunii de contabil în țară, nu este, Domnule Ministru, decât un singur remediu, și anume organizarea, pe baza unei legi, a corpului de contabili, conștient de chemarea, de răspunderea, de drepturile și îndatoririle lui. Și

în alte țări s-a codificat sau s-a reglementat în chip public profesiunea de contabil, profesiune destul de însemnată în viața economică a unei țări. Vom cita în primul rând pe Italia, patria mamă a Contabilității, unde, după un lung șir de ani de luptă, contabilii au reușit să obțină o lege a lor, al cărei text ne permitem să vi-l prezentăm în alăturare.

.....
În ziua când vom ajunge ca să se recunoască numai contabililor, înscriși în corp, dreptul de a ține sau de a semna registrele și bilanțurile ce comercianții sunt dator să depună la tribunal pentru viză, atunci când numai ei vor fi chemați ca să conducă contabilitatea în orice administrație publică sau particulară, unde este vorba de administrarea de fonduri, și când experții-contabili de pe lângă Curți și Tribunale vor fi aleși numai printre membrii corpului, în acea zi, Domnule Ministru, vom putea asista cu toții la o asanare completă a moravurilor noastre comerciale, la o lărgire a creditului negustoresc și de bancă, cum și la o desvoltare și o nouă față a afacerilor din întreaga țară. România va căpăta atunci față de străinătate un renume altul decât cel ce, din nenorocire, îl are astăzi.”

În anul 1910, organizațiile absolvenților români înființează Corpul Absolvenților Școlilor Superioare de Comerț, dar ca urmare a izbucnirii Primului Război Mondial acesta obține personalitate juridică abia la 17 februarie 1916. Până în 1918 el intră într-un con de umbră, activitatea fiind reluată prin constituirea Cercului de Studii Comerciale, care își anunță începerea activității la 5 mai 1919, în cadrul conferinței desfășurate la Palatul Camerei de Comerț, care avea ca temă *Chestiunea experților contabili în România*. În această perioadă, Vasile M. Ioachim și Petru Drăgănescu Brateș redactează un proiect de organizare a unui corp de experți contabili, proiect ce va fi modificat de Nicolae Butculescu, acesta considerând necesară reglementarea și a profesiei, nu numai a experților contabili.

În iulie 1920, proiectul, cu toate aceste modificări, este transmis ministrului muncii, Grigore Trancu-Iași, pentru a fi supus dezbaterilor în Parlament. În ședința din 18 iunie 1921, Camera Deputaților adoptă proiectul, iar în ședința din 1 iulie a aceluiași an acesta este votat și de Senat. La 13 iulie 1921, prin Decretul Regal nr. 3.036, Regele Ferdinand aprobă legea, care este publicată în Monitorul Oficial nr. 80 din 15 iulie 1921.

S-a votat astfel Legea pentru organizarea Corpului de Contabili Autorizați și Experților Contabili în România, care prevedea (https://ceccar.ro/ro/?page_id=1027):

„Art. I. – În baza acestei legi se înființează un corp de contabili autorizați și experți contabili în România, cu caracter de persoană juridică.

Art. II. – Profesiunea de contabil autorizat la Stat și în întreprinderile comerciale, industriale, financiare cu un capital mai mare de 500.000 lei și care întrebuințează credit și profesiunea de expert contabil în fața autorităților judiciare, administrative, financiare etc. nu va putea fi exercitată decât de persoanele făcând parte din acest corp. Prin contabil se înțelege persoana care înregistrează operațiunile comerciale după principiile contabilității. Contabilii din întreprinderile mai mici și țiitorii de registre nu sunt obligați de a face parte din acest corp.

Art. III. – Pentru a putea fi înscriși în acest corp se cer următoarele condițiuni:

- a) A avea titlul unei academii de înalte studii comerciale din țară sau străinătate, sau titlul unei școli superioare de comerț, sau unei școli de comerț (curs seral superior);
- b) A avea drepturi civile;
- c) Să nu fi suferit nici o condamnare de natură infamantă.

.....
Art. XXI. – Printr-un regulament special se va stabili modul amănunțit de funcționare a acestui corp.

Această lege s-a votat de Adunarea deputaților în ședința de la 18 iunie anul 1921 și s-a adoptat cu unanimitate de una sută douăzeci și patru voturi.

Președinte – Duiliu Zamfirescu

Această lege s-a votat de Senat în ședința de la 1 iulie anul 1921 și s-a adoptat cu unanimitate de optzeci și trei voturi.

Vice-președinte – G.G. Mironescu

Promulgăm această lege și ordonăm ca ea să fie investită cu sigiliul Statului și publicată prin Monitorul Oficial.

Dat în București, la 13 iulie 1921.”

Nicolae Butculescu, decanul Corpului, îi transmite lui Trancu-Iași următoarele (Revista generală de contabilitate și expertiză nr. 2-3/1997, p. 17): „Cinsprezece mii de contabili autorizați și experți contabili, din toate unghiurile țării, strâns uniți în cele 79 de secțiuni înființate prin legea binefăcătoare și fecundă ce le-ați hărăzit, vă exprimă, prin graiul meu, recunoștința lor adâncă pentru că din niște răsleți și puțin considerați profesioniști ați scos la lumină și pe ei și profesiunea ce au îmbrățișat, astăzi atât de mult apreciată, ieri aproape complet ignorată.”.

Instaurarea regimului comunist, în perioada 1944-1947, afectează activitatea profesiei contabile. Astfel, Consiliul permanent al normării contabilității dă în sarcina Ministerului Finanțelor coordonarea metodologiei de normare contabilă. În anul 1948, odată cu naționalizarea mijloacelor de producție, existența unui corp al contabililor independenți devine aproape imposibilă. În urma Hotărârii Consiliului de Miniștri (condus de dr. Petru Groza) nr. 201 din 8 martie 1951, Marea Adunare Națională emite Decretul nr. 40 din 10 martie 1951, prin care Corpul de Contabili Autorizați și Experților Contabili se desființează.

Totuși, activitatea de expertiză contabilă continuă, astfel că Ministerul Finanțelor împreună cu Ministerul Justiției stabilesc ca expertizele contabile necesare în justiție să se realizeze de către contabilii din instituții, întreprinderi și organizațiile economice. Astfel, toate ministerele au întocmit și au înaintat Ministerului Justiției tabele pe regiuni cu contabilii propuși să realizeze expertize contabile. Aceste liste erau ulterior transmise instanțelor de judecată, care întâmpinau dificultăți din cauza faptului că persoanele respective aveau calitatea de angajați, fapt care le limita posibilitatea de a efectua și expertize contabile, din lipsă de timp. Astfel, în anul 1953, Ministerul Finanțelor solicită tuturor ministerelor alte tabele cuprinzând contabilii capabili să realizeze această misiune, listele fiind actualizate trimestrial.

În anul 1957, expertiza contabilă cunoaște o nouă reorganizare prin adoptarea Decretului nr. 434 pentru reglementarea efectuării expertizelor contabile judiciare, republicat în Buletinul Oficial nr. 29 din 31 iulie 1958, astfel că pentru obținerea calității de expert contabil era necesară promovarea unui examen susținut în fața unei comisii de examinare. Calitatea de expert contabil se atribuia de către Ministerul Finanțelor. Scopul examinării candidaților era ca misiunea de expertiză contabilă să fie realizată doar de persoane competente care dețin cunoștințe temeinice în domeniul evidenței contabile, dar și juridice.

Condițiile care trebuiau îndeplinite de candidați erau prevăzute la art. 7 din Decretul nr. 434/1957, respectiv: „La examenul pentru obținerea calității de expert contabil se pot prezenta specialiști care lucrează sau au lucrat în domeniul evidenței contabile și sînt salariați ai organizațiilor socialiste, dacă au studii medii de specialitate și un stagiu în munca de specialitate de cel puțin 5 ani, sau dacă au studii superioare de specialitate și un stagiu de cel puțin 3 ani. La examen se pot prezenta și pensionarii care la data pensionării îndeplineau condițiile prevăzute

la alineatul precedent. Candidații pentru obținerea calității de expert contabil vor fi verificați dacă în afară de condițiile prevăzute în alineatele precedente mai întrunesc și condițiile necesare de corectitudine, precum și de ordin profesional politic.”

Datorită frecvenței lor și solicitărilor tot mai numeroase, expertizele contabile sunt reglementate în mod special și prin alte acte normative. Astfel, sunt adoptate Decretul nr. 79 din 16 martie 1971 privind expertiza contabilă și tehnică, publicat în Buletinul Oficial nr. 32 din 16 martie 1971, și Decretul nr. 281 din 11 mai 1973 pentru modificarea Decretului nr. 303/1971 privind înființarea, organizarea și funcționarea Ministerului Aprovizionării Tehnico-Materiale și Controlului Gospodăririi Fondurilor Fixe, apărut în Buletinul Oficial nr. 71 din 17 mai 1973. Pentru coordonarea, controlul și îndrumarea expertizei contabile, în cadrul Ministerului Finanțelor funcționează Biroul central pentru expertiză contabilă, iar în cadrul administrațiilor financiare județene – câte un birou local de expertiză contabilă.

Pe lângă cerințele prevăzute în Decretul nr. 434/1957, candidații pentru titlul de expert contabil trebuiau să „se bucure de o reputație neștirbită” (Henegaru, 1976).

Activitatea de expertiză contabilă continuă să existe chiar dacă experții contabili nu erau organizați într-un corp. După Revoluția din 1989, în ianuarie 1990, prin Hotărârea Judecătorei sectorului 1 București nr. 33, se înființează Asociația Generală a Experților Tehnici și Contabili din România (AGETCR). Prin Hotărârile judecătorești din 15 octombrie 1991 și 10 iulie 1992 ia ființă Corpul Experților Tehnici și Corpul Experților Contabili și Contabililor Autorizați.

Scopul creării asociației experților contabili era de a reînvia vechea organizare a expertizei din țara noastră, respectiv Corpul de Contabili Autorizați și Experților Contabili. Se constituie filiale locale în 30 de județe, care procedează la mobilizarea experților pentru participarea la cursuri de pregătire și orientarea acestora spre economia de piață.

În majoritatea județelor începe efectuarea de către persoane abilitate a unor expertize economice, în special privind evaluări de bunuri, conform art. 18 din Legea nr. 31/1990 privind societățile comerciale, precum și evaluări de active și patrimonii și verificări de gestiuni la agenții economici.

Ca o recunoaștere a activității în domeniul expertizei contabile, experții contabili sunt abilitați de Ministerul Industriei prin Adresa nr. 130.926/1991 și de Ministerul Agriculturii prin Adresa nr. 58.678/1991 să efectueze la unitățile subordonate acestor ministere lucrări de evaluare, studii de fezabilitate și alte studii economice și contabile solicitate de ele (revista Expertiza contabilă nr. 1/1992, editată de Corpul Experților Contabili și Contabililor Autorizați din România).

Neînțelegerile de la nivelul județelor și în relațiile cu direcțiile financiare generale și chiar de la nivel central au contribuit la abandonarea ambițiilor de promovare a noilor baze ale expertizei contabile. În ciuda greutăților și neajunsurilor inerente unui început, s-a concluzionat că organizarea activității de expertiză pe principii corespunzătoare economiei de piață este o necesitate superioară. Astfel, în conferința desfășurată în mai 1992 a fost aprobat un program de lucru menit să permită în viitor dezvoltarea activității în interesul economiei și al profesiei contabile. Potrivit punctului 1 din programul întocmit, s-a cerut avizul Ministerului Economiei și Finanțelor, s-a apelat la Judecătorie și astfel s-a obținut pentru Corpul Experților Contabili și Contabililor Autorizați personalitate juridică proprie, fiind legalizat prin Hotărârea Judecătorei sectorului 2 București nr. 22 din 10 iulie 1992.

Existența Corpului a fost recunoscută prin Hotărârea Guvernului nr. 575/1992 cu privire la experimentarea noului sistem de contabilitate și constituirea Colegiului Consultativ al Contabilității, în a cărui componență Corpul era prevăzut cu un vicepreședinte și cinci membri.

Profesia contabilă se putea desfășura sub incidența a trei legi principale, și anume: Legea nr. 31/1990 privind societățile comerciale, Legea contabilității nr. 82/1991 și Legea nr. 30/1991 privind organizarea și funcționarea controlului financiar și a Gărzii financiare, dar nomenclatoarele de funcții nu prevedeau profesiile de expert contabil și contabil autorizat și nici nu erau limitate atribuții, drepturi sau îndatoriri în aceste acte normative.

Astfel, s-a propus să intre în vigoare legea Corpului de Contabili Autorizați și Experților Contabili din anul 1924, care nu a fost aprobată în niciun act normativ.

La data de 22 mai 1993 are loc prima Conferință Națională a CECCAR, desfășurată la București (<https://www.referatele.com/diverse/Reglementarea-activitatii-de-e434.php>), ocazie cu care se aprobă primul Program de activitate al Corpului, Statutul și Codul deontologic al profesiilor de expert contabil și contabil autorizat. Conferința a trasat două mari obiective principale ale CECCAR:

1. promovarea profesiilor de expert contabil și contabil autorizat în România ca profesii libere în sprijinul agenților economici în conformitate cu doctrina și standardele internaționale;
2. deschiderea unei noi viziuni spre o economie de piață liberă, în care profesioniștii contabili, reprezentând principalii parteneri ai agenților economici, pot preveni fenomenele de incertitudine și risc pe baza informațiilor și analizelor financiar-contabile pertinente realizate de aceștia.

Prin apariția Ordonanței Guvernului nr. 65/1994, care a marcat evoluția expertizei contabile în țara noastră, Corpul experților contabili a dobândit personalitate juridică, iar expertiza contabilă a redevenit o profesie liberală.

În vederea asigurării unui nivel superior de profesionalism și calitate al serviciilor furnizate de experții contabili și a realizării unei stabilități crescute a experților contabili care efectuează expertize judiciare, pentru executarea și aplicarea unitară a dispozițiilor legale, CECCAR a elaborat *Standardul profesional nr. 35 – Expertizele contabile. Ghid de aplicare*, care a fost revizuit permanent, ajungând astăzi la a VI-a ediție.

Profesia contabilă a fost reglementată legal prin apariția unor acte normative care au reușit să o înscrie în cerințele generale ale economiei românești și, în același timp, au făcut ca misiunea de expertiză contabilă să ocupe locul pe care îl merită printre profesiile liberale.

Ordonanța Guvernului nr. 2/2000 privind organizarea activității de expertiză tehnică judiciară și extrajudiciară a consolidat legislația în domeniu și le-a dat experților tehnici și contabili posibilitatea să se asigure că activitatea desfășurată va fi respectată și că aceasta impune competență și profesionalism.

Având în vedere diversitatea domeniilor de realizare a expertizei contabile, în anul 2010 apare Ordinul ministrului justiției nr. 199/C pentru aprobarea Nomenclatorului specializărilor expertizei tehnice judiciare. La punctul 23 al nomenclatorului identificăm cele nouă specializări ale expertizei tehnice judiciare în domeniul contabilității, respectiv: (1) Societăți comerciale și alte entități economice, (2) Instituții de credit și instituții financiare nebancale, (3) Societăți de asigurare și alte entități din domeniul asigurărilor, (4) Societăți de investiții financiare și alte entități de valori mobiliare, (5) Instituții publice, (6) Organizații nonprofit, inclusiv asociații de proprietari, (7) Drepturi salariale, pensii, activități independente și alte activități privind persoanele fizice, (8) Gestionarea fondurilor comunitare și (9) Fiscalitate. Experții contabili judiciari aveau așadar posibilitatea să opteze doar pentru specializările în care dețin competențe, astfel că nivelul de calitate al expertizelor contabile judiciare consolidează statutul acestora de probă solidă pentru interesul public.

În baza ordinului amintit, CECCAR a elaborat Normele nr. 1.044/2010 privind îmbunătățirea activității de expertiză contabilă judiciară, prin care se stabilesc condițiile pe care trebuie să le îndeplinească experții contabili – atât desemnați, cât și încuviințați ca experți-parte – pentru a putea efectua misiunea de expertiză contabilă

judiciară. În aceste norme sunt specificate și constituirea Grupului Experților Judiciari (GEJ) și necesitatea completării la nivelul filialelor a listelor experților contabili judiciari cu cei care au promovat testul de acces în GEJ, cu cei care au studii de licență sau master în drept, cu lectorii abilitați pentru specializările Expertiză contabilă și Standarde profesionale și cu cadrele didactice universitare pentru disciplinele Contabilitate și Finanțe, care au depus fișa de opțiuni cu specializările în care doresc să realizeze această misiune.

Aceste liste pot fi modificate oricând în funcție de cerințele experților contabili judiciari și de condițiile pe care ei trebuie să le îndeplinească. În prezent, în evidența CECCAR sunt 47.599 de membri, dintre care experți contabili cu viză de exercitare a profesiei la zi, 30.420. Din totalul celor din urmă, în anul 2021, 3.600 sunt înscriși pe listele Grupului Experților Judiciari pentru a realiza misiunea de expertiză contabilă judiciară.

Dorindu-se realizarea unitară a activității de expertiză contabilă judiciară la nivel european, sub direcția îndrumare a Institutului European de Expertiză și Experți (EEEI) (<http://revistaprolege.ro/ghidul-de-bune-practici-expertiza-judiciara-civila-uniunea-europeana-instrument-pentru-armonizarea-practicii-si-model-european-aflat-la-îndemana-cetatenilor-si-companiilor-din-uniunea-europeana/>), munca desfășurată timp de mai mulți ani de judecători, avocați, cadre universitare și experți a fost concretizată în instrumentul *Ghidul de bune practici în expertiza judiciară civilă în cadrul Uniunii Europene*, apărut în anul 2015, care conține recomandări ce pot fi adaptate pentru fiecare stat membru și fiecare sistem judiciar în parte, garantând practici de calitate în expertiza judiciară.

Ghidul conține recomandări privind cele mai bune practici pentru profesia de expert, proceduri, aspecte legate de certificare, etică și statutul profesional, crearea unei liste europene de experți. El include principiile generale aplicabile tuturor experților judiciari, fie că sunt desemnați, fie că sunt încuviințați pentru părți, cu scopul de a-l informa pe judecător în legătură cu aspectele tehnice particulare. Structurat pe șapte capitole: Definiții și limite, Condițiile în care o persoană poate apela la expertiza judiciară, Numirea expertului, Procedura expertizei, Raportul de expertiză, Remunerația expertului și Statutul experților, ghidul este un instrument european disponibil tuturor persoanelor fizice și juridice din Uniunea Europeană.

Conform acestuia, experții numiți și cei încuviințați pentru părți trebuie să respecte și să urmeze bunele practici prevăzute în cadrul lui, deoarece sunt obligați prin lege față de judecător și de Curte, care primează în fața părții ce i-a solicitat. Atunci când judecătorul nu are posibilitatea de a lua o decizie echilibrată, este necesară opinia expertului în legătură cu anumite aspecte tehnice sau specifice: financiare, științifice, medicale, artistice, lingvistice etc.

Transparența și eficiența sistemelor justiției într-un spațiu judiciar european unificat și calitatea opiniilor experților ar putea fi îmbunătățite prin crearea de către toate statele membre a unei liste de experți judiciari accesibile tuturor cetățenilor, precum și a unei liste de experți europeni în primul rând pentru litigiile transfrontaliere, care le va permite judecătorilor din statele membre ale Uniunii Europene să găsească cel mai potrivit expert pentru un anumit litigiu. Lista experților ar trebui să fie realizată pe baza unor nomenclatoare armonizate ale domeniilor de competență și pe criterii identice.

Ghidul prevede, de asemenea, propuneri pentru Codul deontologic al experților judiciari europeni, prin care se stabilesc obligațiile experților judiciari chemați să-și exprime opinia în instanță, indiferent de modalitatea de desemnare a lor: obligațiile acestora în raport cu instanța de judecată, cu părțile autorităților și cu alți experți. Codul deontologic face recomandări pentru judecători, pentru legiuitorii statelor membre și pentru Uniunea Europeană, având caracter obligatoriu pentru experții care, prin depunerea jurământului în fața instanței sau a judecătorului, s-ar angaja să respecte acest Cod, aplicabil tuturor experților care ajută judecătorul la soluționarea unui litigiu.

Urmează ca forurile decizionale să alinieze legislația în domeniul expertizei contabile astfel încât ghidul european pentru expertiza judiciară să își găsească aplicabilitatea și în țara noastră.

În concluzie, opinăm că misiunea de expertiză contabilă, care a fost și va rămâne o provocare în domeniul profesiilor liberale, a reușit să fie una dintre activitățile de bază ale experților contabili, în ciuda vicisitudinilor vremii.

Prin activitatea desfășurată, CECCAR susține și promovează practicile profesionale de înaltă calitate printr-o grijă deosebită acordată competenței profesionale, determinându-i pe profesioniștii contabili să respecte valorile morale ale acestei profesii și să aducă plusvaloare în tot ceea ce fac.

Bibliografie

1. Henegaru, L. (1976), *Control financiar și expertiză contabilă*, Editura Didactică și Pedagogică, București.
2. Revista Expertiza contabilă nr. 1/1992.
3. Revista generală de contabilitate și expertiză nr. 2-3/1997.
4. Codul comercial al regatului României, 1887.
5. Decretul nr. 434/1957 pentru reglementarea efectuării expertizelor contabile judiciare, republicat în Buletinul Oficial nr. 29/31.07.1958.
6. Normele nr. 1.044/2010 privind îmbunătățirea activității de expertiză contabilă judiciară, aprobate prin Hotărârea Consiliului superior al CECCAR nr. 10/200 din 21.07.2010, cu modificările ulterioare, https://ceccar.ro/ro/?page_id=612.
7. Proiect de organizarea Corpului Contabililor alcătuit și prezentat domnului Alex. Djuvara, Ministru al Comerțului, de către Uniunile Absolvenților Școalelor Superioare de Comerț din Țară, 1907.
8. <http://revistaprolege.ro/ghidul-de-bune-practici-expertiza-judiciara-civila-uniunea-europeana-instrument-pentru-armonizarea-practicii-si-model-european-aflat-la-indemana-cetatenilor-si-companiilor-din-uniunea-europeana/>
9. https://ceccar.ro/ro/?page_id=1027
10. <https://www.referatele.com/diverse/Reglementarea-activitatii-de-e434.php>
11. <https://www.tocilar.ro/economie/expertiza-contabila-72866>
12. <https://zdocs.ro/doc/site-ceccar-dpegoew9ok1e>